

Indikaatori „Veterinaarkulud“ analüüs 2015. aasta andmetel, aruande lühikokkuvõte 2016

Tellija: Põllumajandusuuringute Keskus, kontaktisik Ere Ploomipuu,
ere.ploomipuu@pmk.agri.ee

Töö teostaja: OÜ AgriNet, Põllumajandusuuringute Keskuse põllumajanduskeskkonna seire büroo

Uuringu eesmärgid

MAK 2014-2020 meetme 14.1 loomade heaolu toetuse (LHT) eesmärgiks on tõsta loomakasvatavate teadlikkust loomade heolust ja toetada põllumajandustootjaid, kes täidavad loomade heaolu kõrgemaid nõudeid, parandades sellega loomade heaolu ja tervist ning tagades neile loomuomasemad pidamistingimused. Eesmärkide jälgimiseks on võetud kasutusele indikaator "veterinaarkulud", kus uuritavaks näitajaks on veterinaartasude ja ravimitega seotud kulud keskmiselt ühe loomühiku kohta.

Metoodika

Analüüsimisel on kasutatud FADNi¹ valimisse kuulunud ettevõtete andmeid, kus MAKi toetused kajastatakse mitte taotlemise, vaid väljamaksmise aasta järgi. Kuna 2015. aastal taotletud LHT laekus tootjatele 2016. aastal, kasutati valimi moodustamisel PRIA toetuste registri andmeid 2015. aastal LHT taotlenud ettevõtete kohta. Igale toetust taotlenud tootjale määrati tootmistüüp ja majanduslik suurus vastavalt PRIA loomade ja põldude registri andmetele loomade arvu ja maakasutuse kohta 2015. aastal. Kõik indikaatori "veterinaarkulud" näitajad on arvutatud kaalutud keskmistena, mis annab võimaluse üldistada saadud tulemusi gruppi kuuluvate põllumajandustootjate üldkogumi kohta. Arvutuste aluseks olid standardtoodangu koefitsiendid² "ST 2010". Veterinaarkulud loomühiku kohta loomade heaolu toetuse taotlenud tootjate tulemusi (edaspidi LHT taotlejad) analüüsiti tootmistüüpide (piimatootmine, lihavesikasvatus, piima- ja lihavesikasvatus, lamba- ja kitsekasvatus, sea- ja linnukasvatus) ja suurusgruppide lõikes. Andmete konfidentsiaalsuse tagamiseks on FADNi andmete kasutamisel minimaalne grupi suurus andmete avalikustamiseks vähemalt viis ettevõtet ning kui mõnes suurusgrupis oli 2015. aasta valimis vähem kui viis ettevõtet, siis ei saanud vastava suurusgrupi tulemusi avaldada.

Erinevuste hindamiseks on lisaks LHT taotlejate tulemustele välja toodud ka nende ettevõtete tulemused, kes seda toetust 2015. aastal ei taotlenud (edaspidi LHT mittetaotlejad), kuid kes vastasid loomade heaolu toetuse saamise tingimustele (kellel oli loomi vähemalt 2 loomühiku ulatuses või vähemalt 50 munakana).

Loomühikute (LÜ) arvestamisel kasutati järgmisi koefitsiente:

- vähemalt kuue kuu vanune veis - 1;
- vähemalt kuue kuu vanune hobune - 1;
- vasikas - 0,4;
- emis - 0,5;
- siga - 0,3;

¹ FADN (Farm Accountancy Data Network) põllumajanduslik raamatupidamise andmebaas

² Standardkogutoodangu (ST) koefitsiendid arvutatakse viie aasta keskmisena vastavalt keskmistele saagikus- ja produktiivsuse näitajatele ning hindadele. Otsetoetused standardtoodangu koefitsientides ei kajastu. Standardtoodangu koefitsiente korrigeeritakse teatud perioodi järel. „ST 2010“ on arvutatud aastate 2008-2012 keskmisena

- lammast ja kits - 0,15;
- munakana - 0,014.

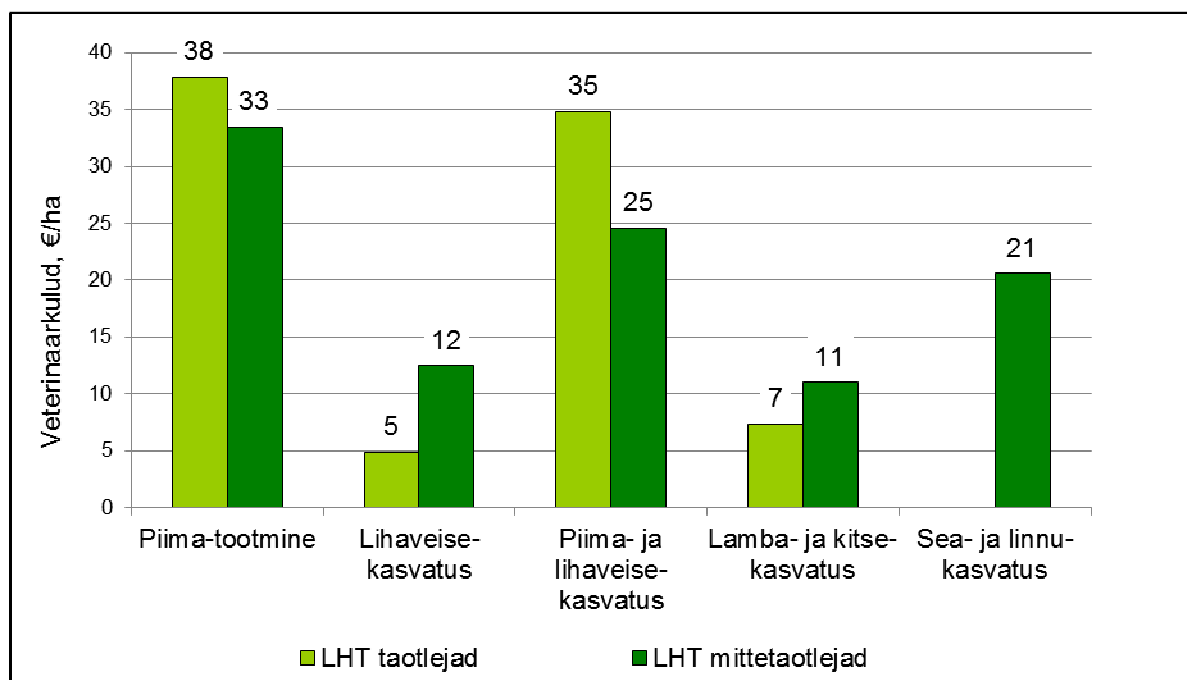
Tulemuste analüüsimiseks moodustatud suurusgrupid, mille aluseks on loomade arv ettevõttes, on välja toodud tabelis 1.

Tabel 1. Suurusgrupid loomade arvu alusel

Suurus-grupp	Loomade arv	
	Veised	Lambad ja kitsed
1	1-50	1-100
2	51-200	101-500
3	201-500	>500
4	>500	

Tulemused

Loomühiku kohta arvestatuna olid LHT taotlejatel veterinaarkulud 2015. aastal kõige suuremad piimatootjatel (38 €/LÜ), järgnesid lamba- ja kitsekasvatajad ning lihaveisekasvatajad (vastavalt 7 €/LÜ ja 5 €/LÜ) (Joonis 1). Piimatoomise tootmistüübi LHT taotlejatel olid veterinaarkulud mõnevõrra suuremad võrreldes LHT mittetaotlejatega (vastavalt 38 €/LÜ ja 33 €/LÜ), kuid lihaveisekasvatajatel oli pilt täpselt vastupidine ehk LHT mittetaotlejatel olid veterinaarkulud 12 €/LÜ ja LHT taotlejatel 5 €/LÜ. Veterinaarkulud loomühiku kohta arvestatuna olid suuremad LHT mittetaotlenud lamba- ja kitsekasvatajal võrreldes LHT taotlejatega. Ravimtaimepõldude rajamine kitsedele ja lammastele LHT nõudena peaks täitma eesmärgi, et loomadel on mitmekülgne toit ja seeläbi väiksem haigustesse nakatumise oht ning seega ka väiksemad veterinaarkulud. Loomade heaolu toetust taotlenud ning mittetaotlenud ettevõtete koondtulemused 2015. aastal tootmistüüpide ja suurusgruppide lõikes on esitatud lisas 1.

Joonis 1. Veterinaarkulud tootmistüüpide lõikes 2015. aastal.

EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014-2020 4. JA 5. PRIORITEEDI PÜSIHINDAMINE

Piimatootmisettevõtete puhul ilmses trend - mida suurem ettevõte, seda suuremad on veterinaarkulud loomühiku kohta – kui väiketootjatel oli see näitaja 22 €/LÜ, siis suurimate piimatootjate grupis olid veterinaarkulud 42 €/LÜ.

Lihaveisekasvatuse ettevõtete grupeerimisel veiste arvu järgi võib samuti täheldada (vähemalt LHT mittetaotlejate puhul), et mida suurem ettevõte, seda suuremad veterinaarkulud loomühiku kohta – kui väiketootjatel oli see näitaja 6 €/LÜ, siis suurimate ettevõtete grupis oli veterinaarkulud loomühiku kohta juba 24 eurot.

Veiste arvu järgi grupeerides olid veterinaarkulud loomühiku kohta kõige suuremad piima- ja lihaveisekasvatuse tootjate grupis kel oli rohkem kui 500 veist, kus veterinaarkulud loomühiku kohta ulatusid 41 euroni. Võrreldes LHT taotlejate ning LHT mittetaotlejate piima- ja lihaveisekasvatuse ettevõtete veterinaarkulusid loomühiku kohta, selgus et LHT taotlejatel olid need kulud oluliselt suuremad võrreldes LHT mittetaotlejatega ning seda kõikides suurusgruppides v.a suurusgrupis üle 500 veise.

Võrreldes LHT taotlejate ning LHT mittetaotlejate lamba- ja kitsekasvatuse ettevõtete veterinaarkulusid loomühiku kohta, selgus et LHT taotlejatel olid need kulud oluliselt madalamad võrreldes LHT mittetaotlejatega ning seda kõikides suurusgruppides. Lammaste ja kitsede arvu järgi grupeerides olid veterinaarkulud loomühiku kohta kõige suuremad väiketootjate grupis (lammaste ja kitsede arv kuni 100), kus veterinaarkulud loomühiku kohta ulatusid 17 euroni.

Kokkuvõte

Veterinaarkulud loomühiku kohta arvestatuna olid 2015. aastal LHT taotlejatel kõige suuremad piimatootjatel (38 €/LÜ), järgnesid lamba- ja kitsekasvatavad ning lihaveisekasvatavad (vastavalt 7 €/LÜ ja 5 €/LÜ). LHT mittetaotlenud lamba- ja kitsekasvataval olid veterinaarkulud loomühiku kohta arvestatuna suuremad võrreldes LHT taotlejatega. Samuti lihaveisekasvatajatel olid LHT mittetaotlejatel veterinaarkulud 12 €/LÜ ja LHT taotlejatel 5 €/LÜ.

Lisa 1. VETERINAARKULUD LOOMÜHIKU KOHTA LHT TAOTLENUD JA MITTETAOTLENUD ETTEVÕTETES TOOTMISTÜÜPIDE JA SUURUSGRUPPIDE LÕIKES 2015. AASTAL

Veterinaarkulud loomühiku kohta tootmistüüpide lõikes, 2015

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Piima- tootmine	Lihaveise- kasvatus	Piima- ja lihaveise- kasvatus	Lamba- ja kitse- kasvatus	Sea- ja linnu- kasvatus
Esindatud põllumajandustootjad	567	245	812	182	15
Ettevõtete arv valimis	107	22	129	12	3
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	295,9	90,5	234,0	38,4	
Kokku loomühikuid - lü	187,8	43,9	144,5	25,1	
veised - lü	187,3	43,9	144,1	7,3	
lambad ja kitsed - lü	0,1	0,0	0,1	17,7	
sead - lü	0,0		0,0		
munakanad - lü	0,4		0,3	0,1	
Veterinaarkulud - euro	7 109	213	5 030	185	
Veterinaarkulud, €/LÜ	38	5	35	7	

Veterinaarkulud loomühiku kohta tootmistüüpide lõikes, 2015

(Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Piima- tootmine	Lihaveise- kasvatus	Piima- ja lihaveise- kasvatus	Lamba- ja kitse- kasvatus	Sea- ja linnu- kasvatus
Esindatud põllumajandustootjad	200	377	577	571	102
Ettevõtete arv valimis	31	35	66	32	17
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	226,6	142,1	171,4	50,2	21,5
Kokku loomühikuid - lü	157,8	61,0	94,6	17,8	333,2
veised - lü	157,4	60,8	94,3	3,4	
lambad ja kitsed - lü		0,1	0,1	14,2	
sead - lü	0,4		0,1		279,4
munakanad - lü	0,0	0,0	0,0	0,2	53,8
Veterinaarkulud - euro	5 274	759	2 326	195	6 850
Veterinaarkulud, €/LÜ	33	12	25	11	21

Veterinaarkulud loomühiku kohta piimatootmise tootmistüübi ettevõtetes, 2015

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	320	110	64	73	567
Ettevõtete arv valimis	28	27	20	32	107
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	34,5	180,4	409,6	1 515,6	295,9
Kokku loomühikuid - lü	13,4	94,4	280,0	1 012,1	187,8
veised - lü	13,3	94,0	280,0	1 009,4	187,3
lambad ja kitsed - lü	0,0	0,4			0,1
sead - lü	0,1				0,0
munakanad - lü	0,0		0,0	2,7	0,4
Veterinaarkulud - euro	292	1 949	9 934	42 277	7 109
Veterinaarkulud, €/LÜ	22	21	35	42	38

Veterinaarkulud loomühiku kohta piimatootmise tootmistüübi ettevõtetes, 2015 (Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	99	60	23	19	200
Ettevõtete arv valimis	6	11	6	8	31
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	44,4	165,2	363,5	1 176,9	226,6
Kokku loomühikuid - lü	19,4	93,5	272,6	920,9	157,8
veised - lü	18,6	93,5	272,6	920,9	157,4
lambad ja kitsed - lü					
sead - lü	0,7				0,4
munakanad - lü	0,1				0,0
Veterinaarkulud - euro	398	1 285	8 677	38 193	5 274
Veterinaarkulud, €/LÜ	21	14	32	41	33

Veterinaarkulud loomühiku kohta lihaveisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2015 (Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	141	101		2	245
Ettevõtete arv valimis	10	11		1	22
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	60,0	126,7			90,5
Kokku loomühikuid - lü	20,7	66,5			43,9
veised - lü	20,6	66,5			43,9
lambad ja kitsed - lü	0,0				0,0
sead - lü					
munakanad - lü					
Veterinaarkulud - euro	114	344			213
Veterinaarkulud, €/LÜ	6	5			5

Veterinaarkulud loomühiku kohta lihaveisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2015 (Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	228	120	28		377
Ettevõtete arv valimis	13	17	5		35
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	43,6	227,9	574,7		142,1
Kokku loomühikuid - lü	16,7	96,7	267,6		61,0
veised - lü	16,4	96,6	267,6		60,8
lambad ja kitsed - lü	0,2				0,1
sead - lü					
munakanad - lü	0,0	0,0			0,0
Veterinaarkulud - euro	103	689	6 376		759
Veterinaarkulud, €/LÜ	6	7	24		12

Veterinaarkulud loomühiku kohta piima- ja lihavisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2015

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	461	211	64	75	812
Ettevõtete arv valimis	38	38	20	33	129
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	42,3	154,7	409,6	1 480,4	234,0
Kokku loomühikuid - lü	15,6	81,0	280,0	995,6	144,5
veised - lü	15,5	80,8	280,0	993,0	144,1
lambad ja kitsed - lü	0,0	0,2			0,1
sead - lü	0,0				0,0
munakanad - lü	0,0		0,0	2,6	0,3
Veterinaarkulud - euro	238	1 181	9 934	40 983	5 030
Veterinaarkulud, €/LÜ	15	15	35	41	35

Veterinaarkulud loomühiku kohta piima- ja lihavisekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2015

(Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Veiste arv				Kõik
	1-50	51-200	201-500	> 500	
Esindatud põllumajandustootjad	327	180	51	19	577
Ettevõtete arv valimis	19	28	11	8	66
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	43,8	207,1	480,5	1 176,9	171,4
Kokku loomühikuid - lü	17,5	95,6	269,8	920,9	94,6
veised - lü	17,1	95,6	269,8	920,9	94,3
lambad ja kitsed - lü	0,2				0,1
sead - lü	0,2				0,1
munakanad - lü	0,1	0,0			0,0
Veterinaarkulud - euro	192	887	7 403	38 193	2 326
Veterinaarkulud, €/LÜ	11	9	27	41	25

Veterinaarkulud loomühiku kohta lamba- ja kitsekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2015

(Loomade heaolu toetust taotlenud ettevõtted)

	Lammaste ja kitsede arv		Kõik
	1-100	101-500	
Esindatud põllumajandustootjad	93	80	182
Ettevõtete arv valimis	6	5	12
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	31,1	36,8	38,4
Kokku loomühikuid - lü	18,5	22,7	25,1
veised - lü	13,0	1,5	7,3
lambad ja kitsed - lü	5,3	21,1	17,7
sead - lü			
munakanad - lü	0,2	0,1	0,1
Veterinaarkulud - euro	216	86	185
Veterinaarkulud, €/LÜ	12	4	7

Veterinaarkulud loomühiku kohta lamba- ja kitsekasvatuse tootmistüübi ettevõtetes, 2015 (Loomade heaolu toetust mittetaotlenud ettevõtted)

	Lammaste ja kitsede arv		Kõik
	1-100	101-500	
Esindatud põllumajandustootjad	375	186	571
Ettevõtete arv valimis	17	14	32
Kasutatav põllumajandusmaa kokku - ha	30,5	82,2	50,2
Kokku loomühikuid - lü	10,4	28,7	17,8
veised - lü	4,7	0,9	3,4
lambad ja kitsed - lü	5,5	27,7	14,2
sead - lü			
munakanad - lü	0,2	0,2	0,2
Veterinaarkulud - euro	178	198	195
Veterinaarkulud, €/LÜ	17	7	11